

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
INSTYTUT PEDAGOGIKI, KUJAWSKA SZKOŁA WYŻSZA WE WŁOCŁAWKU
(POLSKA)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. JANA KASPROWICZA W INOWROCŁAWIU
(POLSKA)
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

V Міжнародної конференції

17 листопада 2022 року

**До 20-річчя з дня створення
кафедри професійної освіти
КНУБА**

***м. Київ
КНУБА***

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 4 від 23 грудня 2022 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали V Міжнародної конференції (17 листопада 2022 року) до 20-річчя з дня створення кафедри професійної освіти КНУБА. – Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури, 2023. – 408 с.

ISBN 978-617-8007-89-8

У матеріалах V Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

ISBN 978-617-8007-89-8

© КНУБА, 2023

8. Куценко К. В. Ділова репутація банку як капітал / Ефективна економіка № 9, 2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1399>

УДК 37.01:378

*Красильник Юрій Семенович,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти
Київського національного університету
будівництва і архітектури*

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ eduSCRUM-ТЕХНОЛОГІЇ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ
ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЮ «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА
(БУДІВНИЦТВО ТА ЗВАРЮВАННЯ)»**

Конкурентоспроможність системи вищої освіти неможлива без переходу до нової філософії її розвитку на основі дієвого використання знань та інформації. П. Саух [4] зазначає, що ідея «університету світового класу» стала в наш час особливо привабливим трендом, який не просто означає покращення якості освіти й наукових досліджень, а й, що більш важливо, розвиток спроможності конкурувати на глобальному ринку освітніх послуг, завдячуючи набуттю, культивуванню й продукуванню передових і проривних знань. Хіротакі Такеючі та Ікуджиро Нонаки [7] вважають, що в сучасному світі гострої конкуренції важливим є швидкість розробки нової продукції. Традиційний, послідовний підхід до розробки інноваційної продукції, на думку дослідників, відживає. Натомість компанії в Японії та США використовують метод як в регбі, коли команда в умовах жорсткої конкуренції, перепасовуючись м'ячем, просувається по полю як єдине ціле («scrum»/«скрам» – командна гра). Цей цілісний підхід має визначені

характеристики, основними з яких є самоорганізація проєктних команд, безперервний розвиток персоналу, системне навчання та контроль, що утворює гнучкий процес розробки нового продукту.

SCRUM-підхід системно розглянуто К. Швабером [6]. Скрам базується на тому, що проєктні команди постачають завершені продукти у фіксовані терміни (Спринти). Щоб успішно застосовувати Скрам, потрібно використовувати його структуру. Вона складається з ролей, подій, правил і артефактів. К. Швабер та Д. Сазерленд в «Посібнику зі Скраму» [5] наголошують на тому, що Скрам ґрунтується на емпіризмі та ощадливому мисленні. Емпіризм стверджує, що знання приходять з досвідом, а прийняття рішень має відбуватися на підставі того, що вже є відомим. Ощадливе мислення зменшує витрати та зосереджується на найнеобхіднішому. Скрам поєднує певні формальні події для перевірки та адаптації у рамках Спринта: Власник продукту (Product Owner) (відповідає за досягнення максимальної якості продукту, який є результатом роботи Скрам команди) додає у певному порядку завдання для вирішення проблеми; Скрам команда (Scrum Team) (складається з Власника Продукту (Product Owner), Скрам Майстра (Scrum Master) (відповідає за ефективність діяльності Скрам Команди) та Розробників (Developers) (члени Скрам Команди, які відповідальні за створення плану для Спринта, якість Продукту, шляхом дотримання «Визначення» виконаної роботи (Definition of Done), реалізацію плану дій згідно з Метою Спринту (Sprint Goal), звітність один перед одним), які несуть відповідальність за все, що пов'язане з продуктом – від співпраці із зацікавленими сторонами, верифікацією, технічним обслуговуванням, експлуатацією, необхідними експериментами, дослідженнями і розробками), яка вирішує завдання поставлені Власником продукту; Скрам та зацікавлені сторони інспектують результати роботи та коректують наступний Спринт. Реалізація цих подій опирається на емпіричні основи, на яких базується Скрам: прозорість, перевірка та адаптація.

Прозорість базується на тому, що робочий процес та результати діяльності мають бути доступними як для виконавців, так і для експертів. У Скрамі важливі рішення базуються на висновках зроблених після оцінки трьох формальних артефактів: Мета Продукту (Product Goal), Мета Спринта (Sprint Goal), визначення «виконаної» роботи (Definition of Done). Артефакти з низькою «прозорістю» можуть призвести до рішень, що зменшують набуту цінність та збільшують ризики. Прозорість надає можливість для перевірки з метою виявлення потенційно небажаних розбіжностей або проблем у досягненні узгоджених цілей. Перевірка надає змогу адаптуватись у випадку відхилення будь-яких аспектів процесу від допустимих меж. Процес або продукт потрібно скорегувати якомога швидше, щоб мінімізувати подальші відхилення.

Редакцію програми Scrum для освітніх систем – eduScrum – зроблено авторами (Арно Делій, Ріні ван Золінген і Віллі Вейнандс) праці «Керівництво по eduScrum. Правила гри» [1]. Автори наголошують, що eduScrum – система навчання, в якій відповідальність за освітній процес передається від викладача до студентів. Відповідальне ставлення до навчання в поєднанні з постійним доопрацюванням власного підходу закономірно призводять до підвищення якості. На етапі огляду спринту фокус тримається на *що* (предмет вивчення). А під час ретроспективного аналізу фокус зміщується на *як* (ефективність взаємодії, використання особистих якостей студентів, особистісний розвиток). eduScrum вміщує шість формальних заходів для перевірки та адаптації:

- формування команди;
- планування спринту;
- збори (на початку кожного заняття);
- огляд спринту (тест, усна або письмова робота, експеримент або змішаний формат);
- ретроспективні збори (що стосується функціонування учасників в команді і команди в цілому);

– особиста рефлексія (самоаналіз) [1, с. 12].

Нами встановлено особливості побудови та функціонування Команди eduScrum, яка складається з викладача (Власник продукту) та Команди студентів. Команди досягають результату ітеграційно і поетапно, що дає можливість максимально використовувати зворотний зв'язок і коригувати підходи. Поступове перетягування тем в стан зроблено практично гарантує якісне досягнення мети навчання [1, с. 13].

Для підготовки майбутніх бакалаврів за спеціалізацією «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)» з використанням eduSCRUM-технології, враховуючи результати досліджень з означеної проблематики [1, 5, 6, 7] нами визначено відповідні концептуальні основи. Основною науковою проблемою ми вбачаємо необхідність модернізації сучасної вищої освіти, яка об'єктивно виявляє необхідність щодо збагачення професійної, світоглядної, культурної сфери особистості студента та зміцнення її студентоцентрованості.

Вирішенням проблеми є участь здобувачів вищої освіти в проектуванні всіх елементів системи власної освіти – освітніх цілей, предметного змісту, індивідуальної траєкторії його освоєння, технологій навчання, рефлексивних дій, творчої самореалізації.

Структурно EduSCRUM-технології для підготовки майбутніх бакалаврів за спеціалізацією «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)» повинна включати самоорганізацію проєктних команд (викладач та команди студентів), безперервний їх особистісний розвиток (саморозвиток), системне навчання та контроль, розробка якісного освітнього продукту. Важлива роль в реалізації EduSCRUM-технології належить дистанційному навчанню як сукупності сучасних психолого-педагогічних і телекомунікаційних технологій, методів і засобів, що забезпечує студентам можливість навчання без відвідування ЗВО, цілеспрямованому процесу активної опосередкованої засобами інформаційних технологій спільної діяльності викладачів і здобувачів вищої освіти, у ході якої майбутні випускники набувають компетентностей, необхідних для їхньої професійної

діяльності [3]. Нами також досліджено та обґрунтовано концептуальні основи персонодидактики як системи науково-практичного і психолого-педагогічного супроводження професійного та особистісного розвитку студента. Розкрито сутність особистісного підходу як ефективної суб'єкт-суб'єктної взаємодії в освітній практиці, реалізація якого передбачає створення дієвих умов для самореалізації суб'єктів освітнього процесу, побудови персоналізованого навчання задля вирішення студентами навчальних, навчально-методичних та навчально-наукових завдань. Доведена необхідність та можливість персонодидактики, в сукупності своїх методологічних засад, теоретико-методичних підходів, щодо створення дієвого механізму реалізації гуманістичної парадигми персоналізованого освітнього процесу [2]. Можливості персоніфікованого підходу у повній мірі можуть бути використані для створення продуктивних умов впровадження EduSCRUM-технології для підготовки майбутніх бакалаврів за спеціалізацією «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)».

Технологічним ланцюжком EduSCRUM є: мета навчання – навчальне завдання – планування роботи команди – освітня взаємодія – додаткові навчальні завдання – прийняття відповідних рішень та їх обґрунтування – експертна оцінка – коригування рішень – освітній результат – оцінювання – рефлексія (самоаналіз) – планування нового спринту.

Досягнуті основні результати теоретичного дослідження:

➤ *EduSCRUM-технологія містить орієнтири для пізнавальної та проєктувальної діяльності, яка розгортається відповідно до індивідуальної зорієнтованості освітніх потреб здобувача вищої освіти, його дослідницьких установок щодо вирішення конкретної освітньої проблеми;*

➤ *предметне поле EduSCRUM-технології: 1) продукування здобувачем вищої освіти власних думок і дій, орієнтованих на результат; 2) розробка принципів і способів опанування знаннями, що відображають характер навчальної діяльності («предметна рефлексія»); 3) розробка системи управління знанням, яка пов'язана з перетворенням інформації в професійну*

компетентність; 4) рефлексивно-діяльнісний досвід особистості здобувача вищої освіти (розширення меж предметної ситуації з метою забезпечення досить широкого простору для пошуку необхідного рішення);

➤ *управління навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів вищої освіти детермінується логікою EduSCRUM-технології – визначення навчальних (кваліпрофесійних) завдань, вироблення проєкту (програми) навчальних дій, побудова навчальних алгоритмів професійного мислення, діяльності та самоосвіти;*

➤ *підтримка освітнього середовища для персоналізованого навчання студентів: створення індивідуально спрямованого освітнього процесу з відображенням актуальних навчальних досягнень студента, інформації про досягнутий рівень професійних та соціокультурних компетентностей (власне портфолію); розробка персонального шляху досягнення мети навчання, включення в контроль інтегрованих завдань професійної спрямованості; створення мобільного освітнього середовища, можливостей для використання якомога більшої кількості освітніх ресурсів та ін.*

Отже, гіпотетично якість навчання майбутніх бакалаврів за спеціалізацією «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)» зростатиме за рахунок самостійності, відповідальності, ефективної взаємодії та розвитку кожного учасника EduSCRUM-технології.

Список використаних джерел

1. Керівництво по eduScrum. Правила гри / А. Делій, Р. Золінген, В. Вейнандс / ред. Д. Сазерленд / перекл. В. Соколов, ред. перекл. В. Бурячок. Версія 1.2. Київ : КУБГ, 2019. 36 с.

2. Красильник Ю.С. Концептуальні основи персонодидактики вищої школи. *Збірник наукових праць «Військова освіта» Національного університету оборони України імені Івана Черняховського. 2020. № 1 (41). С. 181–190.*

3. Красильник Ю. С. Теоретико-методичні основи проєктування дистанційного навчання в умовах ЗВО. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки» Херсонського державного університету. 2021. № 94. С. 86–92.*

4. Саух П. Стратегічне бачення нової моделі вищої освіти : рух до створення університетів світового класу. *Вісник НАПН України*. 2020. № 2(2). С. 1–6.

5. Швабер К., Сазерленд Д. Посібник зі Скраму. URL: <https://scrumguides.org/docs/scrumguide/v2020/2020-Scrum-Guide-Ukrainian.pdf> (дата звернення: 11.11.2022).

6. Schwaber K. SCRUM Development Process. URL: <https://scrumguides.org/docs/scrumguide/v2020/2020-Scrum-Guide-Ukrainian.pdf> (дата звернення: 10.11.2022).

7. Takeuchi H., Nonaka I. The new new product development game. URL: <http://damiantgordon.com/Methodologies/Papers/The%20New%20Product%20Development%20Game.pdf> (дата звернення: 09.11.2022).

УДК 37.01:378

Красильник Юрій Семенович,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри професійної освіти

Київського національного університету

будівництва і архітектури

Мельниченко Павло В'ячеславович,

здобувач вищої освіти академічної групи ПНБЗ-21

Київського національного університету

будівництва і архітектури

**AGILE-ПІДХОДИ В ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ «ПРОФЕСІЙНА
ОСВІТА (БУДІВНИЦТВО ТА ЗВАРЮВАННЯ)»**

Кардинальні вимоги до змісту освітніх програм визначаються концептуальним моделюванням професійних компетентностей здобувачів вищої освіти. У працях В. Кременя, В. Лугового, О. Локшиної, Н. Ничкало,

<i>Корчова Галина Леонідівна, Бородін Андрій Олексійович</i>	
БУЛІНГ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ УКРАЇНИ	142
<i>Корчова Галина Леонідівна, Отрошко Поліна Анатоліївна</i>	
ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ..	146
<i>Коханець Анна Сергіївна</i>	
ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ЗАРУБІЖНІЙ ТА ВІТЧИЗНЯНІЙ НАУЦІ	151
<i>Красильник Юрій Семенович</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ eduSCRUM-ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (БУДІВНИЦТВО ТА ЗВАРЮВАННЯ)».....	157
<i>Красильник Юрій Семенович, Мельниченко Павло В'ячеславович</i>	
AGILE-ПІДХОДИ В ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (БУДІВНИЦТВО ТА ЗВАРЮВАННЯ)»	163
<i>Красницька Анжела Віталіївна</i>	
ТЕНДЕНЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ЮРИДИЧНОГО ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА У НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ СПРАВ.....	168
<i>Ланге Оксана Вікторівна</i>	
ПРОБЛЕМАТИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В КОЛЕДЖІ ТА ШКОЛІ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ	173
<i>Лапаєнко Світлана Володимирівна</i>	
ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СФЕРИ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	177
<i>Ломачук Людмила Анатоліївна</i>	
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ РОБОТИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ (З ВЛАСНОГО ДОСВІДУ)	182
<i>Ляшенко Алла Олексіївна</i>	
РЕАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ТА ОРГАНІЗАТОРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТИВНИХ ПЕДАГОГІВ.....	187

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

V Міжнародної конференції

До 20-річчя з дня створення
кафедри професійної освіти
КНУБА

(Київ, 17 листопада 2022 року)

Формат 60×84 1/16. Тираж 100 пр. Ум. друк. арк. 27,5. Зам. № 1188.

Видавець і виготовлювач ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ»

03150, Київ, вул. Предславинська, 28

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 4131 від 04.08.2011 р.